

Prof. UAM dr hab. Wojciech Nowiak
ul. Umultowska 89a
61-614 Poznań

Poznań, 10.03.2018

Ocena

Dorobku, osiągnięć naukowych, osiągnięć w zakresie pracy dydaktycznej i organizacyjnej, współpracy międzynarodowej i popularyzacji nauki

dr Joanny Szczepaniak-Siennik adiunkta w Katedrze Socjologii i Polityki Społecznej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

Uwagi ogólne.

Niniejsza recenzja sporządzona została w związku z decyzją Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 9 stycznia 2018 roku o powołaniu komisji habilitacyjnej w postępowaniu habilitacyjnym dr Joanny Szczepaniak-Siennik w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o polityce.

Sylwetka Habilitantki.

Doktor Joanna Szczepaniak-Siennik uzyskała stopień doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii, specjalność: polityka społeczna, nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu z dnia 30 września 2005 roku; tytuł rozprawy doktorskiej: *Placówki socjalizacyjne w Polsce wobec współczesnych wymagań opieki kompensacyjnej*. W tym samym roku podjęła prace w Katedrze Socjologii i Polityki Społecznej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, gdzie pracuje do dzisiaj. Naukowa sfera zainteresowań jej macierzystej katedry w pełni potwierdza charakter jej pracy badawczej oraz osiągnięciu przedstawionego do oceny w niniejszym postępowaniu habilitacyjnym.

Ocena osiągnięcia naukowego.

Wskazane osiągnięcie naukowe zatytułowane, jako: cykl publikacji powiązanych tematycznie nt. *Polityka społeczna państwa wobec dysfunkcjonalności i*

deinstytucjonalizacji rodziny w Polsce po 1989 roku, tworzy lista 22 publikacji (prac zbiorowych pod redakcją, artykułów w czasopismach naukowych i rozdziałów w monografiach), wszystkie one ukazały się w latach 2007-2017. Wykaz ten zawiera zarówno teksty samodzielne (15 tekstów) jak i takie, których była współautorką (7 publikacji). Fakt wspólnych publikacji świadczy o jej zdolności do tworzenia zespołów badawczych oraz harmonijnej współpracy dla dobra określonego, wspólnego celu badawczego. W ramach przedstawionego do oceny wykazu przeważają teksty w języku polskim (21), co ma niewątpliwy związek z charakterem badań prowadzonych przez habilitantkę, odnoszących się do problemów dysfunkcjonalności i deinstytucjonalizacji rodziny w Polsce i nie jest to w tym przypadku mankamentem dorobku przedstawionego do oceny. Można jedynie postulować, by w ramach kontynuacji działań badawczych w tym zakresie, dążyć do zapoznania z wynikami badań czytelników zagranicznych, jest to istotne z uwagi na stopniowe umiędzynarodowianie zarówno badań naukowych, jak i edukacji w ramach studiów prowadzonych w Polsce. Znaczna część artykułów opublikowana została w czasopismach naukowych (9). Teksty publikowano między innymi w takich periodykach jak: „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Nauki Społeczne”, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, „Athens Journal of Social Sciences”, „Społeczeństwo i Ekonomia”, „Polityka Społeczna”, „Studia Demograficzne”. Jak widać nie są to jedynie czasopisma związane z lokalnym środowiskiem naukowym, lecz również powszechnie znane i cenione periodyki związane z problematyką badań z zakresu polityki społecznej.

Wybrany przez dr Joannę Szczepaniak-Siennik temat osiągnięcia naukowego jest niezwykle istotny z punktu widzenia zachodzących po 1989 roku zmian systemowych o nieoczekiwanych i niekorzystnych konsekwencjach społecznych. Jak słusznie podkreśla ona w swoim autoreferacie: „Społeczeństwo polskie nie zostało przygotowane na tak gwałtowną zmianę i w dużej mierze nie było świadome jej konsekwencji (...)”. Jako przedmiot naukowej eksploracji wybrała ona rodzinę, która w wyniku zmian systemowych, została szczególnie osłabiona. Miało to związek ze zmianą poglądów na tradycyjny wzorzec rodziny oraz wpłynęło na ich dysfunkcjonalność i deinstytucjonalizację – zostały one szczególnie osłabione, stąd doniosłość problemu badawczego podjętego przez Habilitantkę.

Prezentowany w charakterze osiągnięcia habilitacyjnego zbiór publikacji jest rezultatem prowadzonych studiów i analiz nad uwarunkowaniami funkcjonowania i przemianami polskiej rodziny oraz polityki państwa w tym zakresie. Sam wybór tematu osiągnięcia naukowego jest świadectwem umiejętności Habilitantki w zakresie dokonywania wyborów naukowo istotnego tematu badań.

W odniesieniu do przedmiotu badań, stanowiących podstawę oceny dokonuje ona prawidłowego, moim zdaniem, podziału na okresy charakteryzujące politykę państwa po 1989 roku. Właściwie definiuje ona politykę społeczną państwa wobec rodziny w tym dysfunkcjonalności i deinstytucjonalizacji rodzin. Jest to bardzo istotne, ponieważ ten problem stanowi główny przedmiot podjętej przez nią analizy.

W swojej analizie dysfunkcjonalności rodziny koncentruję się ona na problemach opiekuńczo-wychowawczych rodzin, których skutkiem jest sieroctwo społeczne, czyli sytuacja dzieci odseparowanych od rodzin biologicznych oraz na barierach i nieprawidłowościach w kompensacji tego zjawiska. Problematyka ta została podjęta w publikacjach: J. Szczepaniak, *Miejsce opieki kompensacyjnej w zabezpieczeniu społecznym*, [w:] A. Rączaszek, W. Koczur (red.), *Polityka społeczna w życiu społeczno-gospodarczym kraju*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego, Katowice 2007, s. 391-401; J. Szczepaniak, *Polskie a europejskie standardy w dziedzinie opieki nad rodziną i dzieckiem*, [w:] K. Głąbicka (red.), *Polska polityka społeczna wobec wyzwań spójności społeczno-ekonomicznej UE*, Wydawnictwo PTPS oraz Politechniki Radomskiej, Radom 2007, s. 246-263; J. Szczepaniak, *Społeczno-ekonomiczne warunki funkcjonowania rodzin jako źródło sieroctwa społecznego – implikacje i rekomendacje*, [w:] K. Heffner, K. Malik (red.), *Szanse rozwoju regionów. Uwarunkowania społeczne, ekonomiczne i środowiskowe*, Wydawnictwo Instytutu Śląskiego, Opole 2007, s. 277-285; J. Szczepaniak, *Usamodzielnianie wychowanków placówek socjalizacyjnych – dylematy i zastrzeżenia*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” nr 8, Wydawnictwo Instytutu Rozwoju Służb Społecznych, Warszawa 2007, s. 3-9; J. Szczepaniak, *Zasada pomocniczości w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną – założenia a rzeczywistość*, [w:] K. Piątek, A. Karwacki (red.), *Aktywna polityka społeczna z perspektywy Europy socjalnej*, Wydawnictwo „Akapit”, Toruń 2007, s. 243-261; J. Szczepaniak, *Sieci wsparcia opieki kompensacyjnej w Polsce*, [w:] M. Gagacka, K. Głąbicka (red.), *Lokalne sieci wsparcia*, Wydawnictwo PTPS i Politechniki Radomskiej, Radom 2010, s. 50-67; J. Szczepaniak, *Zadania polityki społecznej*

wobec współczesnych wymagań opieki kompensacyjnej w Polsce – stan i wyzwania przyszłości, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Nauki Społeczne” nr 129, tom 2, Wrocław 2010, s. 75-88; J. Szczepaniak, *Zadania samorządów w sferze opieki nad rodziną i dzieckiem – stan i perspektywy*, [w:] D. Moroń, K. Zamorska (red.), *Samorządowa polityka społeczna*, Oficyna Wydawnicza ATUT, Wrocław 2010, s. 201-216; J. Szczepaniak-Sienniak, *Problemy wspierania rodzin i pieczy zastępczej*, [w:] M. Makuch, J. Pluta (red.), *Rodzina w systemie wsparcia społecznego. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo CEdu, Wrocław 2015, s. 33-50; J. Szczepaniak-Sienniak, *Wyzwania polityki społecznej wobec pieczy zastępczej*, „Polityka Społeczna” nr 3, Wydawnictwo Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa 2017, s. 4-11.

Habilitationka podkreśla w nich działania polityki społecznej państwa dotyczące wspierania i reintegracji dysfunkcyjnych rodzin, a także pieczę zastępczą (opiekę kompensacyjną), w tym organizację i funkcjonowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnych domów dziecka oraz rodzin zastępczych.

Jako istotę swoich badań podkreśla ona wykazanie kluczowej roli polityki państwa w przeciwdziałaniu oraz ograniczaniu złożonych i wieloaspektowych skutków dysfunkcyjności rodziny. W swoim postępowaniu naukowo-badawczym podejmuje ona próbę wypełnienia luk dotyczących podstaw teoretycznych, umożliwiających konceptualizację, operacjonalizację i instytucjonalizację badań dotyczących określonych dysfunkcji rodzin, sieroctwa społecznego czy też pieczy zastępczej. Trudno jednoznacznie stwierdzić, iż poprzez działania badawcze dr Joanny Szczepaniak-Siennik luka ta została ostatecznie zapełniona, ponieważ złożoność i dynamizm zjawisk, w mojej ocenie, na to nie pozwala. Jednak sam fakt podjęcia tej próby jest ogromną zaletą ocenianego dorobku Habilitationki w tym zakresie.

Drugim niezwykle istotnym przedmiotem analizy, występującym w przedstawionym do oceny materiale, stanowiącym osiągnięcie naukowe jest deinstytucjonalizacja rodziny oraz skutki i wyzwania tego procesu dla polityki społecznej państwa. Ta część widoczna jest w przedstawionych pracach, noszących tytułu: J. Szczepaniak, *Współczesne przemiany demograficzne a zmiany modelu rodziny na Dolnym Śląsku – uwarunkowania i wyzwania*, [w:] K. Malik (red.) *Ewaluacja rozwoju regionu w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym*, Wydawnictwo Politechniki Opolskiej, Opole 2009, s. 189-201; J. Szczepaniak, *Społeczno-ekonomiczne i demograficzne uwarunkowania rozpadu rodzin na*

Dolnym Śląsku, [w:] M. Gagacka, K. Głąbicka (red.), *Współczesne wyzwania dla lokalnej polityki społecznej*, Wydawnictwo PTPS i Politechniki Radomskiej, Radom 2009, s. 548-562; J. Szczepaniak, *Subsydiarność w polityce społecznej wobec rodziny w warunkach współczesnych – między ideą a rzeczywistością*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” nr 146, Wrocław 2010, s. 31-52; J. Szczepaniak, *Deinstytucjonalizacja rodziny w Polsce. Wybrane aspekty*, [w:] K. Głąbicka, M. Gagacka (red.), *Badania społeczne środowiska polityków społecznych*, Wydawnictwo Politechniki Radomskiej, Radom 2011, s. 192-210; J. Szczepaniak, *Deinstytucjonalizacja rodziny w Polsce na tle Europy*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach” nr 95, Katowice 2011, s. 329-335; J. Szczepaniak, *Implikacje integracji międzynarodowej dla rodziny polskiej. Wybrane zagadnienia*, „Nauki Społeczne” nr 3, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2011, s. 85-99; J. Szczepaniak, *O idei społecznej odpowiedzialności rodziny jako podmiotu polityki społecznej – kilka refleksji i uwag*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” nr 220, Wrocław 2011, s. 139-158; J. Szczepaniak-Sienniak, *Demographic and socio-economic conditions of the restructuring of family policy in Poland*, „Athens Journal of Social Sciences” nr 4, Athens Institute for Education and Research, Athens 2014, s. 275-284; J. Szczepaniak, *Społeczno-ekonomiczne uwarunkowania relacji międzypokoleniowych w rodzinie we współczesnej Polsce – wybrane zagadnienia*, [w:] P. Szukalski (red.), *Relacje międzypokoleniowe we współczesnych polskich rodzinach*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2014, s. 9-23; J. Szczepaniak-Sienniak, *Polityka rodzinna państwa we współczesnej Polsce*, „Społeczeństwo i Ekonomia” nr 2 (4), Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2015, s. 100-115; M. Kośny, J. Szczepaniak-Sienniak, *Sytuacja ekonomiczna polskich rodzin z dziećmi po dekadzie członkostwa w Unii Europejskiej*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” nr 248, Wrocław 2016, s. 9-31; J. Szczepaniak-Sienniak, M. Kośny, *Kierunki zmian w instytucjonalnej opiece nad dziećmi do lat 3 w świetle oczekiwań rodzin – studium przypadku*, „Studia Demograficzne” nr 1(171), Wydawnictwo Komitetu Nauk Demograficznych Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2017, s. 73-98.

W swoich analizach Habilitantka wykazuje się znajomością szerokiej literatury naukowej oraz różnych szkół metodologicznych nawiązujących do w/w. problematyki badawczej, zarówno w odniesieniu do autorów zagranicznych jak i rodzimych. Niektóre z jej

analiz, w których dokonuje próby oceny wpływu wybranych zmian demograficznych na politykę i odwrotnie, polityki na określone tendencje demograficzne, są przedmiotem demografii politycznej.

Za najważniejsze kryteria, w analizie podjętych problemów, przyjmuje ona jedne z podstawowych zasad demokratycznego ustroju – decentralizację i subsydiarność. Podkreśla w ten sposób, iż w jej analizach kluczowa jest perspektywa nauk o polityce. To przez jej pryzmat porządkuje obserwowane oraz wskazuje potencjalne implikacje określonych zjawisk dla polityki społecznej wobec rodziny, w tym działań rządu i władz samorządowych. Oceniając działania państwa, trafnie określa ona w swoim autoreferacie, iż „(...) duże znaczenie dla polityki wobec rodziny – zwłaszcza po integracji Polski z Unią Europejską – ma internacjonalizacja polityki społecznej, przede wszystkim ze względu na liczne regulacje prawne i inne wytyczne ponadnarodowe, do których państwo, samorzady i inne podmioty dążą niezależnie od proponowanych czy przyjmowanych programów całościowych”.

Przedstawiony w części opisowej autoreferatu został cel główny, określony jako: „(...) identyfikacja i analiza wybranych problemów rodziny, pojawiających się lub narastających po 1989 roku, związanych z nieprawidłowościami i barierami w polityce społecznej państwa w danym okresie, szczególnie przez pryzmat podstawowych zasad ustrojowych – decentralizacji i subsydiarności”. A także cele szczegółowe, problemy badawcze oraz hipotezy zostały prawidłowo postawione, a następnie zweryfikowane w publikacjach wchodzących w skład osiągnięcia naukowego, przedstawionego do oceny.

Lektura podanych do oceny artykułów pozwala na satysfakcjonującą recenzję. Autorka wyraźnie określa przedmiot rozważań, formułuje pytania, hipotezy lub tezy, swoją analizę omawianych zjawisk poprzedza ustaleniami pojęciowymi, których konsekwentnie się trzyma. Język jej prac jest komunikatywny i precyzyjny.

Ocena dorobku naukowego poza wskazanym osiągnięciem naukowym.

W ocenianym okresie, liczącym po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, Habilitantka oprócz prac naukowych zaliczonych do przedstawionego do oceny cyklu, opublikowała 33 teksty. Są to artykuły w rozmaitych czasopismach indeksowanych przez MNiSW i rozdziały w monografiach, a ponadto rozdziały w podręcznikach, redakcje „Prac Naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, publikowane raporty z badań i inne. Publikacje te podejmują problematykę: władzy, *welfare state*, polityki rynku pracy,

polityki edukacyjnej, zabezpieczenia społecznego, międzynarodowych stosunków społecznych i gospodarczych, socjologii i psychologii pracy, socjologii gospodarczej, społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR – *Corporate Social Responsibility*), ekonomii społecznej. Można użyć stwierdzenia, iż obejmują zagadnienia nie tylko z zakresu polityki, także kwestie podejmowane w ramach socjologii, psychologii czy zarządzania i ekonomii, co ma niewątpliwie związek z kierunkiem studiów oraz faktem funkcjonowania - pracą w Katedrze Socjologii i Polityki Społecznej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Większość przedstawionych prac, niewłączonych do osiągnięcia naukowego jest bezpośrednio lub pośrednio związanych z problematyką społeczno-ekonomiczną, stanowiąca przedmiot zainteresowań Habilitantki. Należą do nich: **Rozpad rodziny**, podrozdział obejmujący wyniki odrębnej analizy, opublikowany w: J. Szczepaniak, *Zjawiska patologiczne w rodzinie*, [w:] Z. Pisz (red.), *Zmiany sytuacji społecznej na Dolnym Śląsku w latach 1998-2002*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Lanego, Wrocław 2005, s. 334-360 (strony dot. podrozdziału: 334-336, **336-344**, 359-360); **Sieroctwo społeczne**, podrozdział obejmujący wyniki odrębnej analizy, opublikowany w: J. Szczepaniak, *Zjawiska patologiczne w rodzinie*, [w:] Z. Pisz (red.), *Zmiany sytuacji społecznej na Dolnym Śląsku w latach 1998-2002*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Lanego, Wrocław 2005, s. 334-360 (strony dot. podrozdziału: 334-336, **344-348**, 359-360); **Przestępczość nieletnich**, podrozdział obejmujący wyniki odrębnej analizy, opublikowany w: J. Szczepaniak, *Zjawiska patologiczne w rodzinie*, [w:] Z. Pisz (red.): *Zmiany sytuacji społecznej na Dolnym Śląsku w latach 1998-2002*. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Lanego, Wrocław 2005, s. 334-360 (strony dot. podrozdziału: 334-336, **348-353**, 359-360); **Przemoc w rodzinie**, podrozdział obejmujący wyniki odrębnej analizy, opublikowany w: J. Szczepaniak, *Zjawiska patologiczne w rodzinie*, [w:] Z. Pisz (red.), *Zmiany sytuacji społecznej na Dolnym Śląsku w latach 1998-2002*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Lanego, Wrocław 2005, s. 334-360 (strony dot. podrozdziału: 334-336, **353-360**); J. Szczepaniak, **Kierunki przekształceń placówek socjalizacyjnych a wymagania opieki kompensacyjnej. Wnioski i refleksje z badań własnych**, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” nr 9, Wydawnictwo Instytutu Rozwoju Służb Społecznych, Warszawa 2006, s. 11-19; J. Szczepaniak, **Przeciwdziałanie sieroctwu społecznemu w świetle celów i zadań polityki społecznej**, „Prace Doktorantów AE”. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Lanego we Wrocławiu, Wrocław 2006, s. 158-173; J. Szczepaniak, **Rodzaje i rola świadczeń**

społecznych wobec usamodzielnionych wychowanków placówek socjalizacyjnych w Polsce, [w:], J. Klebaniuk (red.), *Oblicza nierówności społecznych*. Wydawnictwo ENETEIA, Warszawa 2007, s. 285-298; J. Szczepaniak, *Opieka nad rodziną i dzieckiem w polityce społecznej*, [w:] A. Rączaszek (red.), *Polityka społeczna – badania, dydaktyka, rozwój*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego, Katowice 2008, s. 253-264; **Przemoc w rodzinie**, podrozdział obejmujący wyniki odrębnej analizy, opublikowany w: J. Szczepaniak, *Rodziny na Dolnym Śląsku*, [w:] Z. Pisz (red.), *Spójność społeczna Dolnego Śląska*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2008, s. 190-219 (strony dot. podrozdziału: **191-200**, 218-219); **Sieroctwo społeczne**, podrozdział obejmujący wyniki odrębnej analizy, opublikowany w: J. Szczepaniak, *Rodziny na Dolnym Śląsku*, [w:] Z. Pisz (red.), *Spójność społeczna Dolnego Śląska*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2008, s. 190-219 (strony dot. podrozdziału: 191, **200-205**, 218-219); **Związki partnerskie**, podrozdział obejmujący wyniki odrębnej analizy, opublikowany w: J. Szczepaniak, *Rodziny na Dolnym Śląsku*, [w:] Z. Pisz (red.), *Spójność społeczna Dolnego Śląska*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2008, s. 190-219 (strony dot. podrozdziału: 191, **205-219**, 218-219). J. Szczepaniak, *Wykorzystanie Europejskiego Funduszu Społecznego w sferze opieki kompensacyjnej w Polsce*, [w:] A. Rączaszek, W. Koczur (red.), *Polityka społeczna w procesie integracji europejskiej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego, Katowice 2009, s. 491-500; J. Szczepaniak, *Sytuacja i przyszłość rodziny w Polsce – podsumowanie konferencji. Wnioski dla polityki społecznej*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” nr 146, Wrocław 2010, s. 363-37; J. Szczepaniak, *Miejsce usług społecznych w polityce społecznej wobec rodziny – uwarunkowania i dylematy rozwoju*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” nr 239, Wrocław 2011, s. 56-72; J. Szczepaniak-Sienniak, *W poszukiwaniu nowych perspektyw polityki rodzinnej*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” nr 292, Wrocław 2013, s. 149-162; M. Kośny, J. Szczepaniak-Sienniak, *Sytuacja ekonomiczna i zamożność rodzin*, [w:] I. E. Kotowska (red.), *Rynek pracy i wykluczenie społeczne w kontekście percepcji Polaków, Diagnoza Społeczna 2015*, Raport tematyczny, Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa 2015, s. 128-151; J. Szczepaniak-Sienniak, *Uwagi o detradycjonalizacji rodziny w Polsce po przelomie ustrojowym* [w:] O. Kowalczyk, A. Kubów, W. Wątroba, *Społeczeństwo i zmiana*, Wydawnictwo Uniwersytetu

Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2016, s. 242-262.

Analizując tą część publikacji, należy wskazać na rozległość zainteresowań badawczych dr Joanny Szczepaniak-Siennik, mieszczą się one jednak cały czas w jej głównym nurcie badawczym. Można stwierdzić, iż jest ona konsekwentna w kontynuacji swoich zainteresowań. Prace Habilitantki cechuje dobry poziom merytoryczny, analiza oparta na znanych i preferowanych koncepcjach z zakresu politologii oraz ekonomii.

W tym miejscu stwierdzam, iż jedynie formalnym mankamentem jest brak w wykazie pozycji - Publikacji naukowych w czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JRC) lub na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH). Uważam, iż wymagania stawiane przez ustawodawcę są niejednokrotnie bardzo trudne do osiągnięcia przez badaczy niereprezentujących nauk ścisłych. Dotyczy to również: Sumarycznego impact factor według listy Journal Citation Reports (JCR); Liczby cytowania publikacji według bazy Web of Science (WoS); Indeksu Hirscha według bazy Web of Science (WoS).

Uczestnictwo w konferencjach, tworzeniu ekspertyz, udział w projektach badawczych, członkostwo towarzystw naukowych.

Dr Joanna Szczepaniak-Siennik bardzo aktywnie uczestniczyła w konferencjach krajowych jak i międzynarodowych. W załączonym wykazie występuje 41 konferencji, na których wystąpiła z referatami oraz 15 bez. Konferencje odbywały się między innymi w kraju: Toruniu, Gdańsku, Poznaniu, Radomiu, Łodzi, Krakowie, Warszawie, Olsztynie i Wrocławiu oraz zagranicą: Sztokholmie, Atenach, Budapeszcie czy Mainz.

Na szczególną uwagę zasługuje uczestnictwo w 9 krajowych i międzynarodowych projektach badawczych w charakterze wykonawcy lub uczestnika: *Innovative Social Investment: Strengthening communities in Europe* - Manchester Metropolitan University; *Partycypacyjna polityka rodzinna miasta Wrocław* - Fundacja Rodzina i Przedsiębiorczość; *Wrocławska Podróż do Wolontariatu* - Gmina Wrocław/Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania/Uniwersytet Wrocławski; *Rynek pracy i wykluczenie społeczne w kontekście percepcji Polaków. Diagnoza Społeczna 2015* - Polskie Towarzystwo Statystyczne; *Families in the economic crisis: mapping policy responses in 10 European member states* - European Foundation for the Living and Working Conditions (EUROFOUND), Istituto per la Ricerca Sociale; *Polityka rodzinna w Europie i na świecie – wnioski dla Polski* - dotacja

celowa MNiSW na działalność naukową młodych naukowców oraz wielu innych.

Jest ona członkiem wielu krajowych i międzynarodowych organizacji i towarzystw naukowych, między innymi: European Association for Population Study (EAPS); Knowledge Networking and Capacity Building Program on Engendering Macroeconomics and International Economics (GEM-IWG); Narodowa Rada Rozwoju – gremium konsultacyjno-doradcze przy Prezydencie RP; Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej.

Aktywność dydaktyczna i popularyzatorska.

Habilitantka jest współautorką trzech podręczników: J. Szczepaniak, *Polityka ludnościowa*, [w:] S. Kamiński, O. Kowalczyk (red.), *Wymiary polityki społecznej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2009, s. 176-203; J. Szczepaniak-Sienniak, Ł. Jurek, *Polityka ludnościowa*, [w:] O. Kowalczyk, S. Kamiński (red.), *Wymiary polityki społecznej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2013, s. 217-236; J. Szczepaniak-Sienniak, *Polityka rodzinna*, [w:] O. Kowalczyk, S. Kamiński (red.), *Wymiary polityki społecznej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2013, s. 237-253.

Praca dydaktyczna dr Szczepaniak-Sienniak w latach 2005-2017, zarówno na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu jak i w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Głogowie, obejmowała wszystkie formy zajęć: wykłady, ćwiczenia oraz seminaria, a także następujące formy studiów: stacjonarne i niestacjonarne oraz poziomy studiów: I stopnia, II stopnia, podyplomowe. Dydaktyka dotyczyła głównie dwóch przedmiotów, tj. polityki społecznej oraz socjologii ogólnej. Nauczała ona też takich przedmiotów jak: socjologia pracy i kierownictwa, psychologiczne i socjologiczne aspekty wykonywania pracy, społeczne aspekty rynku pracy, przedsiębiorczość społeczna, kultura przedsiębiorczości, międzynarodowe stosunki gospodarcze.

Jej aktywność w obszarze pracy dydaktycznej obejmowała także promotorstwo prac dyplomowych i magisterskich – 37, recenzowanie prac dyplomowych i magisterskich (około 150), opracowywanie programów nauczania i sylabusów do nauczania przedmiotów, przygotowywanie podręczników dla studentów, udział w międzynarodowych programach naukowo-dydaktycznych. Powierzono jej funkcję opiekuna pomocniczego nad uczestnikiem studiów doktoranckich na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we

Wrocławiu (formalnie została powołana do tej funkcji 18 maja 2016 roku; praca na temat: *Elastyczny czas pracy, jako instrument równoważenia życia zawodowego i rodzinnego w Polsce* pisana jest przez mgr Weronikę Urbaniuk pod kierunkiem dr hab. Olgi Kowalczyk, prof. UE).

Za swoją działalność naukową oraz dydaktyczną Habilitantka była uhonorowana: przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę, 2016; Dyplom, 2010, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie, wyróżnienie w konkursie „Wykładowca Roku”; Dyplom, 2010, Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, za współautorstwo podręcznika *Wymiary polityki społecznej*, który zajął II miejsce wśród najlepiej sprzedających się podręczników i skryptów, wydanych po raz pierwszy, w roku akademickim 2009/2010; List pochwalny, 2009, Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, za zdobycie wyróżnienia w konkursie na najlepszą publikację ekonomiczną (*Wymiary polityki społecznej*) roku akademickiego 2008/2009 w kategorii nauki polityczne, który odbył się w Szkole Głównej Handlowej; Wyróżnienie (pisemne), 2005, Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, za osiągnięcia w pracy naukowej.

Konkluzja.

Reasumując, jednoznacznie stwierdzam, iż doktor Joanna Szczepaniak-Siennik posiada niekwestionowane osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej, dorobek dydaktyczny i organizacyjny. Habilitantka przedstawiła osiągnięcia naukowe mieszczące się w ramach art. 16, ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 r. poz. 1789 ze zm.): cykl publikacji powiązanych tematycznie nt. *Polityka społeczna państwa wobec dysfunkcyjności i deinstytucjonalizacji rodziny w Polsce po 1989 roku*. Prawidłowo przedstawiła cel naukowy ww. prac i osiągnięte wyniki wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania. Jej badania mieszczą się w dziedzinie nauk społecznych, obszarze zainteresowań dyscypliny nauki o polityce.

Habilitantka udowodniła, iż posiada umiejętności w zakresie samodzielnego prowadzenia warsztatu badawczego, potrafi też go twórczo rozwijać. Nie ulega żadnej

wątpliwości, iż można zaliczyć doktor Joannę Szczepaniak-Siennik do grona znawców problematyki, która była przedmiotem osiągnięcia naukowego oraz podejmowanych w innych publikacjach zainteresowań badawczych.

Przedłożony przez nią życiorys z informacjami o aktywności naukowej potwierdza, iż jest ona osobą zaangażowaną w poszukiwanie kontaktów naukowych zarówno na forum krajowym jak i międzynarodowym. Przedstawiony dorobek organizacyjny oraz aktywność dr Szczepaniak-Siennik jest wręcz imponująca.

Oceniam cały dorobek naukowy jak również dorobek dydaktyczno-organizacyjno-popularyzatorski bardzo pozytywnie i tym samym popieram wniosek pani dr Joanny Szczepaniak-Siennik o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauk o polityce.

Spełnia ona warunki i wymagania ujęte w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 r. poz. 1789 ze zm.).

Wnoszę o nadanie postępowaniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dalszego biegu.

